

Učebné osnovy

Názov predmetu	Výtvarná výchova			
Názov ŠVP	Primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy			
Názov ŠkVP	Škola pre život			
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelanie			
Forma štúdia	Denná			
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk			
Časový rozsah výučby				
Ročník	1.	2.	3.	4.
Rozsah výučby ŠVP	2	2	1	1
Rozsah výučby ŠkVP	0	0	0	0
Spolu týždenne	2	2	1	1
SPOLU ročne	66	66	33	33

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností. Výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť.

Vyučovací predmet umožňuje hlbšie nahliadnuť do pocitov, fantázie i želaní každého detského jedinca. Tvorivými výtvarnými činnosťami, vnímaním a prežívaním umeleckých diel sa žiaci naučia rozvíjať tvorivú fantáziu, estetickú citlivosť a výtvarne vyjadriť svoj vlastný postoj k spoločnosti a prírode.

Výtvarná výchova je rozdelená do desiatich tematických celkov:

1. Výtvarné vyjadrovacie prostriedky
2. Rozvoj fantázie, synestetické podnety
3. Podnety moderného výtvarného umenia
4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia
5. Škola v galérii
6. Podnety architektúry
7. Podnety fotografie
8. Podnety videa a filmu
9. Podnety dizajnu a remesiel
10. Podnety poznávania sveta
11. Elektronické médiá – v 3. a 4. ročníku

Hodnotenie predmetu

Predmet bude **hodnotený klasifikáciou** v súlade s platným metodickým predpisom.

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus.

Nie je nutné hodnotiť každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytli žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Dôležité je, aby žiak bol hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov. Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Zohľadnenie osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o kvalite jeho prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda v prvom rade výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Učebné osnovy sú totožné s obsahovým a výkonovým štandardom pre predmet výtvarná výchova, schváleného ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy č. 2015-5129/1758:1-10A0.

Výtvarná výchova v 1. ročníku

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

1. *Výtvarné vyjadrovacie prostriedky (8 hodín)*

- škvrna (vytvorená napr. odtláčaním farby (dekalk), rozlievaním, zapúšťaním do mokrého podkladu, rozfúkavaním) – náhodný tvar, jeho dopĺňanie na významový, zobrazujúci tvar (podľa predstavivosti žiaka)
- náhodné čiary alebo tvary (dokresľovanie alebo domal'ovávanie škvvrny, odtlačku farby, čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.)
- obrys (výtvarné zobrazenie obrysov tvarov predmetov, figúr)
- základné tóny farieb, druhotné (vymiešané) tóny, teplé a studené farby

2. *Rozvoj fantázie, synestetické podnety (16hodín)*

- fantazijné kreslenie
- fantazijné maľovanie
- fantazijné modelovanie
- tvar a hmat (napr. ohmatávanie tvarov predmetov skrytých pod dekou, alebo kreslenie so zaviazanými očami ...)
- povrch predmetu

3. *Podnety moderného výtvarného umenia (10hodín)*

- fľkanie, liatie, odtláčanie, kvapkanie, roztieranie, rozfúkavanie... farebnej hmoty
- stopa kresliaceho (maliarskeho) nástroja (využitie vlastností rôznych nástrojov) stopa gesta (rôzne druhy stôp/čiar/t'ahov)
- odpadový materiál
- objekt
- ukážky: akčná maľba

4. *Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia (4hodiny)*

- praveké jaskynné maľby (motívy)
- materiál, nástroje, podklad v tvorbe pravekých ľudí
- hra na pravekého umelca - tvorba artefaktu limitovaného motívom a technikou

5. *Škola v galérii (4hodiny)*

- výraz portrétu (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie,
- alternatívne vo virtuálnej galérii na internete
- akčné napodobnenie výrazu portrétu (grimasa, performancia ...)
- výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)

6. *Podnety architektúry (4 hodiny)*

- rozprávková architektúra (maľba, kresba, modelovanie, objekt – skladanie, lepenie, strihanie...)
- fantastické motívy v architektúre
- architektúra v rozprávkach (animácie, ilustrácie, filmy)

7. *Podnety fotografie (6 hodín)*

- fotografia (napríklad z časopisu)
- zásah do kompozície fotografie, jej doplnenie, prekreslenie,
- premaľovanie
- kolorovanie, dokončovanie

8. *Podnety videa a filmu (6hodín)*

- krátka ukážka z vybraného filmu, (groteska)
- pohyblivý obraz – akcia vo filme (videu)
- výtvarné spracovanie akcie/pohybu

9. *Podnety dizajnu a remesiel (4 hodiny)*

- nezvyčajný, fantastický nábytok, alebo nábytok s nezvyčajnými funkciami (napr. hojdanie, skákanie, kotúľanie, preklápanie, skladanie a rozkladanie – aplikované na typ stoličky, posteľ, skrine, lampy a pod.)
- alt. nezvyčajný odevný doplnok
- alt. fantastický stroj

10. *Podnety poznávania sveta (4 hodiny)*

- oživené písmená tvary písmen (tlačených, písaných, veľkých, malých)
- figuratívna kompozícia z tvarov písmen

Výtvarná výchova v 2. ročníku

2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

1. *Výtvarné vyjadrovacie prostriedky (14 hodín)*

- línia (rôzne typy čiar) výrazový charakter línie (využitý pri tematickom kreslení)
- kresliace nástroje a pomôcky (voľnou rukou, pravítkom, kružidlom, náhodne)
- lokálny farebný tón (maľba, alt. kolorovaná kresba jednotlivých predmetov, farba podľa videnej skutočnosti)
- obrysový tvar predmetu symetria a asymetria jednoduchých tvarov (osová, stredová symetria)

2. *Rozvoj fantázie a synestetické podnety (8 hodín)*

- rytmy v hudobnej skladbe
- (ukážky) rytmy v kresbe, maľbe
- rytmy v prírode
- kresba námetu podľa fantázie (alternatívne fantastická téma, hudobníci, tanečníci, počutá hudba, abstraktné zobrazenie rytmov ...) pozn. možno nadviazať – spojiť s témou výtvarné vyjadrovacie prostriedky

3. *Podnety moderného výtvarného umenia (8 hodín)*

- land art prírodná/mestská krajina
- prírodné materiály/umelé materiály
- surrealizmus
- fantastický portrét
- asambláž ukážky: umenie land artu

4. *Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia (4 hodiny)*

- umenie Egypta (pyramídy, hieroglyfy ...)
- rôzne typy písma – história vývoja písma (obrázkové – hláskové)
- výtvarná interpretácia obrázkového písma, význam a obraz

5. *Škola v galérii (4 hodiny)*

- živá socha (ukážky)
- sochy v galérii (alt. virtuálnej galérii)
- sochy v kostole sochy na verejnom priestranstve
- výtvarná interpretácia sochy v inom médiu (maľba, koláž, performancia) alebo v inej technike (napr. modelovanie z plastelíny...)

6. Podnety architektúry (4 hodiny)

- architektonické prvky (oblúk, preklad, stena, strop, brána, schody ...)
- architektúra ako skladačka (skladanie – stavba z kociek, lega, škatuliek, kartónu ...)
- spájanie (alt.: zárezmi, spinkami, lepiacou páskou, lepidlom, viazaním ...) alt.
- modelovanie architektonického prvku z modelovacej hmoty

7. Podnety fotografie (4 hodiny)

- rôzne žánre fotografie (z časopisov) – portrét, krajina, architektúra,
- mikro/makrofotografia, reportáž ... koláž, montáž strihanie a spájanie častí fotografií do nových kompozičných súvislostí
- kompozícia z rôznych žánrov a rôzneho tvaroslovia

8. Podnety videa a filmu (6 hodín)

- filmová postava v kreslenom, animovanom alebo hranom filme
- filmový kostým,
- výzor postavy
- filmová postava v dramatickej akcii

9. Podnety dizajnu a remesiel (6 hodín)

- hračky rôzneho druhu
- chlapčenské a dievčenské hračky
- mechanické a statické hračky (funkcie, materiál, farby, tvary ...)
- klobočnicke remeslo pokrývky hlavy – klobúky, čiapky, šatky, kukly, kapucne, koruny

10. Podnety poznávania sveta (2 hodiny)

- prírodoveda – prírodniny a prírodné materiály (listy, kôra, kamene, semená, plody ...) pozn. možno nadviazať – spojiť s témou podnety výtvarného umenia – land-art

11. Elektronické médiá (6 hodín)

- používanie klávesnice, vyhľadávanie písmen, malé a veľké písmená, čísla,
- používanie klávesu Shift,
- písanie diakritiky,

- zmena písma a rezu písma, zmena veľkosti písma,
- krátke texty

Výtvarná výchova v 3. ročníku

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

1. Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

- farba – zosvetľovanie a stmavovanie farieb,
- farebný valér svetlostná škála jednotlivých farieb
- tóny sivej farby
- daný motív vo svetlých a v tmavých farbách
- plošné geometrické tvary a stereometrické telesá
- spájanie geometrických tvarov do kompozície podľa predstavy skladanie, lepenie, strihanie, spájanie, komponovanie

2. Rozvoj fantázie a synestetické podnety

- vône a pachy príjemné a nepríjemné prírodné a umelé vône, parfumy
- asociácie farby, tvaru – vône, chute porovnávanie pocitov, ich výtvarná interpretácia

3. Podnety moderného výtvarného umenia

- ukážky: umenie paketáže (obalovanie tvaru), presáže (stláčanie a lisovanie tvarov) a akumulácie (hromadenie tvarov)
- baliace materiály; balenie, lepenie, viazanie
- skrytý tvar

4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

- antické umenie (sochárstvo, architektúra, keramika, odev, predmety)
- príbehy na keramických vázach, mýty

5. Škola v galérii

- predmoderné (historické) a moderné obrazy
- zobrazenie svätcov (historických osobností) – charakteristické atribúty
- ikonografia najznámejších patrónov, osobností príbehy osobností z obrazov

6. Podnety architektúry

- výraz architektúry (napr. podľa slohu: funkcionalistickej, secesnej, barokovej, klasicistickej, rokokovej gotickej, postmodernej ...);
- podľa funkcie: sakrálnej, pomníkovej, civilnej ...;
- podľa materiálu: drevenej, tehlovej, sklobetónovej ...)
- porovnanie rôznych typov výrazu, ich subjektívneho pôsobenia architektúra v prírodnom a mestskom prostredí

7. Podnety fotografie

- maľba (kresba) zasahujúca do fotografických kompozícií (z časopisov)
- rekonštrukcia neúplného obrazu námet fotografie

8. Podnety videa a filmu

- filmový priestor – priestor v ktorom sa odohráva filmový príbeh
- filmová scénografia, kulisy
- scénografia

9. Podnety dizajnu a remesiel

- vybrané znaky a ich význam (erb, vlajka, logo ...) symboly na erboch, vlajkách, logách alternatívne:
- bábkarstvo, alt. tieňové divadlo bábky (prstové, marionety, jawajky ...)
- konštrukcia jednoduchej bábky charakter (výraz) postavy bábky

10. Podnety poznávania sveta

- prírodoveda – zmeny látok (mrznutie, topenie, tuhnutie, horenie, tečenie, vyparovanie, rast ...)

11. Elektronické médiá

- typy písma, veľkosti písma, farby písma,
- porovnanie rovnakých písmen v rôznych fontoch,
- rotácia písmen, zrkadlenie písmen,
- montáž rôznych typov písiem,
- obrázok z písmen – lettrismus, vlastné písmená;
- nástroje grafického programu – čiara, úsečka, vyplnený obdĺžnik alebo štvorec, paleta farieb, krok späť, guma, nastavenie veľkosti hrotu, paleta farieb, nástroj pečiatka

Výtvarná výchova vo 4. ročníku

1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

1. Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

- bod
- vlastnosti bodov (veľkosť, vzťahy dvoch a viacerých bodov – prítlačivosť, pohyb, nehybnosť ...)
- textúra bodov (vzor, raster; hustá a riedka textúra) pointilizmus – maľba bodmi
- ukážky: pointilistické umenie základné farebné kontrasty (teplá-studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby)

2. Rozvoj fantázie a synestetické podnety

- možnosti zobrazovania zvoleného motívu (napr. strom, figúra zvieratka, domček, kvetina ...)
- odklon od schematickeho zobrazovania, inovácia, fantázia pluralita tvarov motívu
- výraz, psychická vlastnosť (napr. smutný, veselý, unudený, smiešny, lenivý...)
- spracovávaného motívu hudba ako obraz z tónov (hudobná interpretácia farebnej stupnice) farebné tóny, farebné stupnice

3. Podnety moderného výtvarného umenia

- impresionizmus krajinomaľba – impresionizmus (napr. variácie krajiny v rôznych situáciách, atmosférach)
- farebné škvrny v maľbe krajiny
- ukážky: porovnanie impresionistických a pointilistických krajinomalieb pozn.: možno nadviazať na výtvarné vyjadrovacie prostriedky – bod (pointilizmus)

4. Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

- ukážky: umenie iných kultúr (napr. Indiánov, Číny, Japonska ...)
- typické artefakty vybranej kultúry odlišnosti a podobnosti s našou kultúrou

5. Škola v galérii

- tradičné žánre obrazov (portrét, zátišie, krajinomaľba, scéna zo života ...)
- žánrový obraz (scéna zo života) v múzeu/galérii (alt. virtuálnej galérii)
- zobrazenie postáv, deja, prostredia svet v období, ktoré obraz zobrazuje móda
- v období, ktoré obraz zobrazuje dramatisácia výtvarného diela, príbeh

6. Podnety architektúry

- architektúra vychádzajúca z ľudských, živočíšnych alebo rastlinných tvarov
- postava ako budova – budova ako postava organické a geometrické tvary

7. Podnety fotografie

- roláž alebo montáž z dvoch fotografií (reprodukcii)
- rytmické striedanie častí obrazu
- tvarové súvislosti častí obrazu a jeho celku
- ukážky: roláž a fotomontáž v umení, autorské techniky

8. Podnety videa a filmu

- filmové triky
- kulisy vytvárajúce ilúziu nejestvujúce (rozprávkové, fantastické, sci-fi) tvory vo filmoch
- ukážky: animovaný a hraný film – animácie v hranom filme

9. Podnety dizajnu a remesiel

- dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami rastlín, živočíchov alebo človeka
- výber oblasti dizajnu (napr. nábytok, predmety dennej spotreby, odev a doplnky, obuv, dopravné prostriedky, stroje, školské pomôcky...) pozn.: možnosť nadviazať na podnety architektúry
- ľudové remeslo: drotárstvo (strihanie, ohýbanie, tvarovanie, omotávanie, spájanie mäkkého drôtu...)

10. Podnety poznávania sveta

- vlastiveda – mapa (napr. fantastickej krajiny, krajiny z filmu, cesty do školy, zmenenej reálnej krajiny ...)
- prvky a symboly mapy – ich výtvarné vlastnosti

11. Elektronické médiá

- pokročilé digitálne kresliace nástroje – vyplnený mnohouholník, vyplnená krivka, vyplnený pravidelný mnohouholník, nástroj
- osová súmernosť, pokročilé miešanie digitálnych farieb, vlastná farebná škála, farebné kontrasty, vzory z písmen, vytvorenie pečiatky pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika